

Interview met Suzanne Venema, maatschappelijk werker bij Team Begeleiding en Opvang bij Huiselijk Geweld van Kwintes

Suzanne is een ervaren maatschappelijk werker die sinds drie jaar werkt bij het team begeleiding en opvang bij huiselijk geweld. De vragen worden gesteld namens de drie Soroptimistclubs in het Gooi.

Waar begint huiselijk geweld volgens jou?

Ik denk bij het eerste 'niet pluis' gevoel. Dat 'niet pluis' gevoel kan komen van degene die in de relatie zit, maar ook van de personen om het gezin heen. Vaak kunnen slachtoffers achteraf zien dat er al heel vroeg in de relatie signalen waren. Alleen hebben ze die signalen niet serieus genoeg genomen. Daar kunnen talrijke redenen voor zijn, maar het kan ook een onbewust proces zijn.

Welke soorten geweld kom je tegen?

Psychische mishandeling, fysieke mishandeling, isolatie, uitbuiting, seksueel geweld, kindermishandeling, eerwraak, stalking.

Wie heeft volgens jou een sleutelrol in het stoppen van huiselijk geweld?

Niet één iemand heeft een sleutelrol. De sleutel ligt mijns inziens wel bij samenwerken. Samenwerken met het hele gezin of partners, en samenwerken in de keten als professionals. Het doel moet zijn hoe kunnen we het veilig maken en niet wie kan het veilig maken. Vanuit ieder zijn rol kan er gewerkt worden; de partners als experts over zichzelf en hun relatie, familie en vrienden als liefdevolle betrokken hulpbronnen die er altijd zijn; Veilig Thuis als monitor en waarborg voor acute veiligheid; de wijkagent die de buurt en het gezin kent en kan helpen bij acute veiligheid; de school die de kinderen goed kent en vaak een vertrouwensrelatie heeft; de gemeente die kan toe leiden naar zorg en educatie en ons team opvang en begeleiding bij huiselijk geweld: wij kunnen meedenken in het voorzien van patronen en het doorbreken daarvan.

Ik ben er van overtuigd dat als we nog beter samenwerken met het formele en informele netwerk, we gezamenlijk de komende jaren nog betere en blijvende resultaten kunnen behalen.

Hoe komen jullie in contact met een gezin waar huiselijk geweld is?

Dat kan op verschillende manieren: bij onze voordeur, veilig thuis, politie, een huisarts, of via de mensen zelf die hulp zoeken. Wij nemen als het mogelijk is meteen contact op, dan plannen we een intake in of bij acute dreiging doen we dit per direct (dan vaak inschakeling van de vrouwenopvang).

Ambulante casussen komen binnen bij onze bureaudienst. Wij brengen de hulpvraag in beeld en kiezen een maatschappelijk werker die bij de situatie zou passen. Er wordt zo snel mogelijk een afspraak gemaakt, omdat dit het moment is waarop mensen graag willen veranderen.

Aan de hand van de hulpvraag stellen we een plan op, waarin we kijken naar de spiraal van geweld, en de patronen die daar bij komen. Samen gaan we dan op onderzoek uit hoe we die kunnen doorbreken. Ook thema's als schuld en schaamte komen aan bod evenals je eigen oorspronkelijke gezinssituatie. Omdat elke situatie anders is, stemmen we steeds af op wat er nodig is, zodat we blijven aansluiten bij degene die hulp vraagt. Onze hulp is veelal verbaal, maar we werken ook met genogrammen (familiestamboom met meerdere persoonlijke gegevens), familieopstellingen (het familiesysteem) en symboliek.

Welke personen buiten het gezin worden betrokken in jullie begeleiding?

Wanneer het gezin daar open voor staat, betrekken we graag de voor hen belangrijke personen in hun netwerk. Juist vanuit de gedachte dat hulpverlening weggaat, maar familie en een netwerk blijvend is. Zij vormen een essentiële schakel tegen het geweld en kennen het gezin vaak op hun best én hun slechtst; zij kunnen ook meer zeggen dan een hulpverlener. Zij kennen 'de taal van het gezin'. Daarnaast is de stilte van het geweld doorbreken heel prettig: het geheim is open, het heeft woorden gekregen.

Wat zijn voor jou dilemma's in je werk?

Ik werk graag samen met het informele netwerk. Helaas durft niet iedereen dat aan; door schuld en schaamte willen sommige cliënten hun informele netwerk niet betrekken.

Ik vind het soms verdrietig om te zien, dat het taboe op huiselijk geweld zo groot is, dat je het niet kan of durft te delen met degene die je lief hebt. Soms kost het jaren dat iemand het geheim durft uit te spreken aan een vriend of familielid.

Wanneer heb jij als ambulante begeleider een topdag?

Het zijn vaak kleine dingen die mij blij maken of trots.

Zo hielp ik een vrouw die jarenlang geïsoleerd leefde en daardoor de taal nog niet goed machtig was. Zij had voor het eerst een brief gelezen en was op mijn advies de inhoud gaan controleren bij een sociale voorziening. Daar had ze gevraagd of hetgeen wat ze had gelezen klopte, en controleerde ze of de stappen die ze had uitgezet goed waren.

Of als iemand zich op eigen initiatief heeft aangemeld als vrijwilliger ergens of weer contact heeft opgenomen met een oude vriendin (netwerk vergroten kan een belangrijke factor zijn tegen huiselijk geweld).

Het kan me emotioneren als er voor het eerst wordt gesproken over spanning of geweld in een gezin. De stilte die daar soms op volgt is soms pijnlijk, en toch is het vaak de eerste stap naar herstel; herstellen naar een nieuwe werkelijkheid. "Ik heb te maken gehad met huiselijk geweld".

Levert de aandacht in de media rond het thema geweld tegen vrouwen/huiselijk geweld en onze campagne 'Ont-dek jouw rol' een positieve bijdrage in het doorbreken van het taboe rond dit geweld of heeft dit onbedoeld ook negatieve effecten voor jullie werk?

Ik denk zeker dat door er meer aandacht aan te besteden het taboe-doorkend is, en misschien zelfs drempelverlagend om zelf een onthulling te doen als je te maken hebt gehad met geweld.

Helaas zie ik nog vaak dat er alleen wordt gesproken over geweld tegen vrouwen, terwijl mannen ook te maken hebben met geweld tegen hen. Ik zou dus liever geen gender willen aanspreken, zodat de drempel voor iedereen wordt verlaagd.